

En trygg och hållbar ekonomi

Partistyrelsens utlåtande över motionerna om

Med ansvar och förnuft (923-939)

Rättvisa skatter (940-974)

Bruka utan att förbruka (975-1 004)

Socialdemokratiska partistyrelsen överlämnar härmed till partiets 34e ordinarie kongress, den 5-11 november 2001 i Västerås, i stadgeenlig ordning inlämnade motioner samt partistyrelsens utlåtanden och övriga förslag.

Denna bok är utgiven av Socialdemokraterna

Tryck: EO print, Stockholm, 2001

Layout & produktion: AiP Sidverkstad, 2001

Omslag: Hjärtsjö Reklambyrå

ISBN: 91 532 0522 7

Med ansvar och förnuft

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 923:1, 3, 924, 349:1, 3-4, 925:1-2, , 926, 927, 928 och 345:1 (rättvis fördelning)

Motion 923:1,3 (Lunds arbetarekommun) yrkar att partiet ska ta initiativ till en demokratisering av den ekonomiska makten och att partiet ska verka för en kraftig höjning av lönerna för de löntagare som har lägst inkomster. Motion 924 (Karlskrona arbetarekommun) vill att partiet verkar för att ytterligare åtgärder vidtas för en rättvisare fördelning i samhället för att förbättra den ekonomiska situationen för de med sämst ekonomi. Motion 349:1 (Jönköpings arbetarekommun) vill prioritera ytterligare satsningar på välfärden innan skattelättnader genomförs. Motion 345:1 (Stockholms arbetarekommun) vill att partiet under kommande mandatperiod prioriterar utvecklad välfärd framför skattesänkningar. Motion 928 (Uppsala arbetarekommun) vill att ytterligare satsningar inom vård, skola och omsorg prioriteras i stället för skattesänkningar. Motion 349:3-4 (Jönköpings arbetarekommun) föreslår att den gemensamma sektorns behov av resurser för möjliggörande av förbättrade löne- och anställningsvillkor ges hög prioritet samt att nivån i socialförsäkringssystemen förbättras i avsikt att minska behov av privata försäkringar. Motion 925:1-2 (Falun arbetarekommun) kräver att partistyrelsen verkar för att regeringen tillsätter en särskild delegation/beredning med uppgift att se över utvecklingen för utsatta grupper och föreslå åtgärder när det gäller utsatta gruppers ställning samt att partistyrelsen verkar för att regeringen ser över och reformerar de sociala stödssystemen så att respekten för den enskilde människan återställs. Motion 926 (Laholms arbetarekommun) föreslår att partistyrelsen ska uttala att den vill ha en rättvisare fördelning av samhällets resurser genom en återgång till god socialdemokratisk politik i enlighet med motionens intentioner. Motion 927 (Uppsala arbetarekommun) yrkar att en handlingsplan med mätbara mål tas fram för att minska de växande klassklyftorna i samhället.

Den generella välfärden bygger på att solidariteten ska vara en bärande tanke i samhället. Den gemensamma sektorn och de generella och inkomstrelaterade socialförsäkringarna skapar drivkrafter för arbete, främjar jämställdheten och tillgodoser människors grundläggande behov av trygghet genom livets olika skeden.

Vägen in i framtiden går inte över ökad otrygghet och urgröpt solidaritet. I dagens snabba förändring behövs tryggheten mer än någonsin.

Budgetsäneringen i början av 1990-talet var nödvändig, men satte djupa spår. Gemensamma uppoffringar har gjort att Sverige åter är ett land som står starkt. Trots det är många människor otrygga och har svårt att få vardagen att gå ihop.

De senaste åren har det åter funnits utrymme för reformer. Politiken

har varit inriktad på att förbättra situationen för dem som har det svårt. Barnen och deras familjer och pensionärerna har stått högst upp på prioriteringslistan. Höjda pensioner, höjda barnbidrag, beslut om maxtaxa i barnomsorgen, satsningar på vården, skolan och omsorgen är några exempel. Arbetet med att minska orättvisorna och klyftorna i samhället går nu vidare, och förbättringar för de som har det sämst ställt bör stå i fokus.

Parallellt med reformer för ökad rättvisa har två steg i kompensationen för egenavgifterna genomförts. Skattesänkningarna har framför allt kommit låg- och medelinkomsttagare till del och har en mycket tydlig fördelningsprofil. Partistyrelsen anser att egenavgifterna ska kompenseras full ut, när det statsfinansiella läget tillåter.

Skattesystemet ska bidra till en rättvis fördelning. Samtidigt är det viktigt att skattesystemet underlättar en väl fungerande ekonomi. Enkelhet, likformighet och breda skattebaser är vägledande principer.

Det är möjligt att förena ett internationellt sett högt skatteuttag med god ekonomisk utveckling. Internationaliseringen innebär dock begränsningar. Sverige kan inte ha skatter som radikalt avviker från vår omvärld. Det finns därför knappast någon möjlighet att finansiera nya åtaganden med skattehöjningar.

Partistyrelsen håller med om att mätbara mål för politiken leder till resultat. Det socialdemokratiska partiet har under 1990-talet arbetat med sådana målsättningar. Det första målet var att sanera de offentliga finanserna. Den andra målsättningen var att halvera den öppna arbetslösheten. Det målet nåddes i slutet av förra året. Nu har ett tredje mål formulerats som främst handlar om att öka rättvisan – genom ökad sysselsättning och en väl fungerande välfärdspolitik ska socialbidragsberoendet ska halveras mellan 1999–2004. Partistyrelsen anser att detta mål skall genomsyra hela regeringens arbete och inte bedrivas av en särskild grupp.

Partistyrelsen delar vidare uppfattning att ytterligare åtgärder för en rättvisare fördelning i samhället behövs. Detta säkras bäst genom en fortsatt socialdemokratisk regering efter valet 2002.

Partistyrelsen håller med om att den generella välfärden måste värnas. De ersättningsnivåer som socialförsäkringarna erbjuder måste också vara både stabila och rättvisa.

För att de flesta verkliga skall få 80 procent måste taken i socialförsäkringarna höjas. Det är viktigt för att kunna värna socialförsäkringarnas legitimitet och människors tilltro till socialförsäkringarna.

I annat fall ökar de mer välavlönades benägenhet att rikta misstro mot de generella socialförsäkringarna och att teckna egna privata alternativ. Den utvecklingen kan snabbt leda till en erodering av socialförsäkringarna med nya klyftor och en tydlig klasskillnad mellan dem som är i stort behov av den generella välfärdens tjänster och dem som inte är det.

För att kunna bibehålla legitimiteten för den offentligt finansierade

väl-färden krävs att varje typ av missbruk beivras. Det gäller såväl skatte-fusk som missbruk av socialförsäkringssystemen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 924,
- 2 att anse motionerna 923:1,3, 349:1 och 3-4, 926 927, 928 och 345:1 besvarade med hänvisning till utlåtandet,
- 3 att avslå motion 925:1-2.

Partistyrelsens utlåtande över motion 929 (kapitalets makt)

Motion 929 (Mönsterås arbetarekommun) yrkar på att socialdemokratiska partiet aktivt ska medverka till att begränsa kapitalets makt, samt att partistyrelsen skyndsamt ska utreda möjligheten att införa en skatt på kapitaltransaktioner.

Partistyrelsen delar motionärens uppfattning om vikten att socialdemokratien verkar för att begränsa kapitalets makt. Strävan att skapa demokratiska institutioner som balanserar den makt som stora privata kapitaltillgångar ger i en marknadsekonomi är och har varit grundläggande för socialdemokratins hela ideologi och demokratisyn allt sedan vårt partis födelse för över 100 år sedan.

Välfärdssamhället är beroende av en modern ekonomi med en väl fungerande finansiell sektor. Den ger enskilda möjlighet att genom sparande överföra ekonomiska resurser över tiden. Den fördelar sparatet mellan geografiska områden, branscher och företag och tillgodoser företags och enskildas behov av investeringskapital. Det kan gälla investeringar i allt från ett nytt kylskåp till ny bostad eller en ny fabrik. En väl fungerande kapitalmarknad ger också var och en möjlighet att sprida risker, till exempel genom fondsparande.

Ny teknik och en tilltagande internationalisering av ekonomierna gör att överföringar av kapital kan ske betydligt lättare och snabbare idag än tidigare. Både företag och privatpersoner som vill låna eller låna ut pengar har en större marknad att vända sig till. Det ökar förutsättningarna för en effektiv fördelning av investeringskapital.

I internationaliseringens spår märks också en tydlig tendens att kapitaltransaktioner i rent spekulativt syfte, det vill säga som inte är avsedda att tillgodose något mer långsiktigt investeringsbehov utan endast syftar till att ge snabb avkastning, ökar i omfattning. Allt för snabba rörelser på kapitalmarknaden kan medverka till ekonomisk instabilitet och osäkerhet. Det leder i sin tur till ett ogynnsamt investeringsklimat och sämre tillväxtförutsättningar vilket i sista hand innebär mindre resurser till välfärden. Utifrån ett socialdemokratiskt perspektiv finns därmed ett stort samhällsekonomiskt intresse av ekonomisk stabilitet på de finansiella marknaderna.

För att förbättra det finansiella systemet krävs en fortlöpande reformering av lagstiftning och en debatt om behovet av nya åtgärder. En grundläggande förutsättning för stabilitet är en sund nationell ekonomisk politik, som främjar starka offentliga finanser och låg inflation. Med en sådan inriktning på politiken löper ett enskilt land avsevärt mindre risk att utsättas för internationell spekulation mot sin valuta. Detta visar inte minst de svenska erfarenheterna under 1990-talet.

Partistyrelsen anser att det finns behov av att stabilisera den internationella valuta- och kapitalmarknaden. Många viktiga insatser görs redan i dag för att öka stabiliteten. Bland annat diskuteras i EU och i den så kallade Baselkommittén nya kapitaltäckningsregler för banker och värdepappersbolag. Det pågår ett arbete världen över och i olika fora, inte minst inom IMF, med att förbättra samarbetet och kvaliteten beträffande tillsynen av finansiella institut och marknader.

I detta sammanhang vill partistyrelsen också framhålla EMU, och den stabiliserande effekt detta projekt ger. EMU-projektet har både för- och nackdelar. Till de klara fördelarna med en gemensam valuta hör att det minskar utrymmet för spekulation mot enskilda länders valutor. För ett litet och öppet land som Sverige är detta ett sätt att mycket konkret minska sårbarheten för spekulationsattacker, begränsa kapitalets makt över de politiska besluten i Sverige och därmed värna demokratin.

I debatten om hur den finansiella stabiliteten kan öka har den så kallade Tobinskatten livligt diskuterats. Den kan beskrivas som en skatt på finansiella transaktioner. Skatten har flera syften. De viktigaste är att minska kraftiga svängningar på de finansiella marknaderna och att finansiera olika insatser som beslutas gemensamt av världssamfundet. Partistyrelsen anser att Tobinskatten är en sympatisk idé. En av de fördelar med Tobinskatten som lyfts fram i debatten är till exempel att den hårdare belastar kortsiktiga och spekulativa transaktioner jämfört med långsiktiga kapitalplaceringar.

Samtidigt finns det invändningar mot förslaget. En skatt på valutatransaktioner ger, vilket är en del av syftet, försämrad likviditet och dyrare riskhantering. Transaktioner i samband med utrikeshandel skulle bli dyrare genom att skatten drabbar alla valutatransaktioner oavsett syfte. Effektiviteten när det gäller att förhindra spekulation har ifrågasatts.

Invändningar av detta slag är ett skäl till att den globala enighet som krävs för införandet av en sådan skatt inte är sannolik på kort sikt. En grundläggande förutsättning för att en Tobinskatt ska bli verkningsfull är att den genomförs globalt. Även om den skulle genomföras i flertalet länder, inklusive de största, är risken stor att några ställer sig utanför. De finansiella marknaderna skulle därmed tendera att flytta från de ekonomier där övervakningen och kontrollen fungerar bra.

En särskild skatt på kapitaltransaktioner har också prövats i Sverige

under några år på 1980-talet. Erfarenheterna från den visar att en sådan skatt i ett enskilt land är ett ineffektivt verktyg för att skapa den stabilitet som eftersträvas.

Partistyrelsen vill i detta sammanhang också framhålla det arbete som bedrivits inom arbetarrörelsens ekonomiska råd, vars syfte är att utreda och nå samsyn mellan det socialdemokratiska partiet och Landsorganisationen i övergripande ekonomiska frågor. 1995 fick rådet i uppdrag att genomföra en studie av möjligheterna att reglera valuta- och penningmarknaderna. Uppdraget redovisades 1996 i en rapport av professor Börje Kragh. En slutsats i rapporten är att Tobinskatten inte är ett realistiskt alternativ inom överskådlig tid eftersom den kräver global acceptans för att kunna genomföras. Behovet av stabiliserande institutioner som minskar länders ekonomiska sårbarhet finns dock alltför kvar.

För att nå det mål som eftersträvas med en särskild skatt på finansiella transaktioner måste därför andra medel prövas. Partistyrelsen stöder därför de ansträngningar som regeringen gör för att uppnå ökad stabilitet i det globala finansiella systemet. Därför ser vi positivt på en fortsatt öppen debatt. Inom det socialdemokratiska partiet bör en förutsättningslös debatt föras vidare där inte bara Tobinskattens olika effekter och för- och nackdelar, utan också andra möjliga lösningar, prövas och värderas.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motion 929 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 930, 931, 932, 933, och 934 (finansmarknaden)

Motionerna 930 (arbetarekommunen i Västra Göteborg), 932 (Växjö arbetarekommun), 933 (Mölnåls arbetarekommun), 934 (Enskild, Borås arbetarekommun) yrkar på att socialdemokratiska partiet verkar för att en ny bank startas som kan konkurrera med dagens storbanker och bättre tillvarata löntagarnas intressen. Motion 931 (enskild, Malmö arbetarekommun) yrkar på ett förstatligande av bankerna.

Den svenska bankmarknaden har genomgått ett snabbt tillfrisknande efter den akuta kris som rådde i nittioalets början. Idag kännetecknas svensk bankmarknad av stora vinster och en internationalisering och strukturomvandling med fusioner och sammanslagningar av flera stora banker. De stora sammanslagningarna motiveras av bankerna av ett behov av att växa för att förbereda sig för en internationell konkurrens.

I det korta perspektivet leder emellertid sammanslagningen av storbankerna till koncentration på marknaden. Färre banker ger minskad konkurrens och sämre urval för konsumenterna. Partistyrelsen delar

motionärernas oro över den utvecklingen och anser att det är av största vikt att verka för en skärpt konkurrens på bankmarknaden som ger löntagare och andra kunder tillgång till ett brett utbud av finansiella tjänster till rimliga priser. Det arbetet bör bland annat ske genom en reformering av svensk banklagstiftning som underlättar för nyetableringar och som skärper konkurrensen mellan banker och andra finansiella institut.

På liknande sätt som det vid förra sekelskiftet fanns ett utbrett missnöje mot monopol tendenser inom flera viktiga konsumentmarknader, finns idag ett missnöje riktat mot aktörerna på den svenska bankmarknaden. Svaret på det förra sekelskiftets missnöje blev konsumentkooperationen, vars etablering kom att bidra till skärpt konkurrens och ökad effektivitet på en rad marknader i Sverige.

Dagens missnöje bland löntagare och andra småkunder mot storbankernas monopolliknande ställning på bankmarknaden, kan bäst mötas med fler aktörer och ökad konkurrens om kunderna. Samtidigt som storbanker köper upp varandra eller slås ihop i så kallade fusioner, finns exempel på att nya aktörer etablerar sig på den svenska bankmarknaden. Ett sätt att skynda på den senare utvecklingen är att löntagarnas intresseorganisationer tar initiativ till samarbete med till exempel försäkringsbolag i syfte att starta banker som bättre än dagens aktörer tillvaratar breda löntagargrupperns intressen. Sådant samarbete finns redan idag på försäkringsområdet, och skulle vara välkommet också vad gäller banktjänster enligt partistyrelsens uppfattning.

För att nå framgång i strävan om ökad konkurrens på bank- och finansmarknaderna är det emellertid också viktigt att denna fråga drivs med kraft i EU-sammanhang. Samtidigt som koncentrationen på den svenska bankmarknaden inger oro, pågår en hoppningivande utveckling inom EU. Under det svenska ordförandeskapet har arbetet för att förverkliga den inre marknaden stärkts, också vad gäller bank- och andra finansiella tjänster.

De nationella marknaderna öppnas upp allt mer för konkurrens utifrån. Det skapar förutsättningar för nya banker och andra finansiella institut att konkurrera om kunderna på en större marknad. Svenska banker kan erbjuda sina tjänster till kunder i andra länder, samtidigt som banker i andra länder får möjlighet att erbjuda sina tjänster till svenska kunder. Det ger en skarpare konkurrens och ett större utbud för Sveriges och Europas konsumenter.

Den utvecklingen finns all anledning att välkomna för löntagare och andra konsumenter. Partistyrelsen anser därför att socialdemokratin med kraft bör driva frågan om ökad konkurrens på marknaden för bank- och andra finansiella tjänster inom EU.

En av motionerna reser kravet att socialdemokratin ska verka för att affärsbankerna förstärkas. Partistyrelsen delar motionärens uppfattning

att bankerna ska underställas demokratisk kontroll. Detta bör dock inte ske genom ett utökat statligt ägande, utan främst utövas genom lagstiftning som garanterar insyn och skydd för konsumenternas intressen, samt genom en effektiv kontrollmyndighet för bank- och finansmarknaden. I dagens läge är det en mer effektiv och framkomlig väg mot målet att nå ökad konkurrens, lägre priser och bättre utbud för konsumenterna.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motion 931,
- 2 att anse motionerna 930, 932, 933 och 934 besvarade med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 935:1-3 (förbättrad lagstiftning för kapitalförvaltning)

Motion 935: 1-3 (Halmstads arbetarekommun) yrkar på att partiet ska verka för en lagstiftning som gör fondbolagen och övriga kapitalförvaltare skyldiga att redovisa förvaltarnas bakgrund och utbildning, som tydliggör kapitalrådgivning som en försäljningstjänst, och som tvingar fondbolagen att redovisa vilka bolag deras fonder äger.

Vad gäller frågan om de aktier som ingår i en fondportfölj torde den informationen redan idag framgå av årsredovisningar, halvårsrapporter och andra publika redovisningar.

I övrigt delar partistyrelsen motionärens uppfattning om behovet av ett stärkt konsumentskydd i samband med finansiell rådgivning. Partistyrelsen välkomnar därför den socialdemokratiska regeringens initiativ att tillsätta en utredning om finansiell rådgivning till konsumenter. I utredningens uppdrag ingår bland annat att göra en analys av vilka åtgärder som kan vara lämpliga att vidta för att stärka konsumentskyddet i samband med finansiell rådgivning.

Partistyrelsen anser att det finns goda skäl att inte föregripa den statliga utredningen innan eventuella slutsatser dras om vilka tekniska lösningar som är bäst lämpade att bidra till ett starkare konsumentskydd.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta

- 1 att anse motion 935:1-3 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 936 (vissa direktörers omotiverat höga löner)

Motion 936 (Socialdemokraterna i Östersund) föreslår att ett högsta tak för lönesumman per anställd ska fastställas och att endast lönesummor under detta tak ska godkännas som avdragsgill kostnad.

Vid beräkning av företagens skatt är i princip alla kostnader för verk-

samheten avdragsgilla. Lönekostnaderna är i flertalet företag den största kostnadsposten. Det är i praktiken inte möjligt för skattemyndigheterna att avgöra vad som kan utgöra en normal eller marknadsmässig lön i varje enskilt fall, särskilt inte om det gäller engångsutbetalningar som förekommer bland annat vid konsultarvoden eller avgångsvederlag.

Partistyrelsen är dock oroad över utvecklingen av lönekyftorna i samhället och menar att det finns anledning att värna om etik och moral både inom näringslivet och gemensam sektor. Detta bör dock inte ske genom att förändra avdragsreglerna för lönekostnader då detta kan medföra en ökad skatteplanering i form av till exempel ökade optionsinnehav för personer i ledande befattningar.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

1 att avslå motion 936.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 937, 856:4, 938:1-2 och 939 (kommunal ekonomi)

Motion 937 (Mariestads arbetarekommun) vill ge partistyrelsen i uppdrag att verka för nya ekonomiska styrinstrument som snabbare påverkar kommunerna när tillflödet till statskassan är gynnsamt. Motion 856:4 (Örebro läns partidistrikt) vill att den statliga budgetpolitiken utvecklas så att den ger utrymme för mer långsiktiga åtaganden. Motion 938:1-2 (Värmdö arbetarekommun) yrkar på att statens krav på balans i den kommunala ekonomin ska ta större hänsyn till effekterna för kommuner med stor inflyttning. Motion 939 (Valdemarsviks arbetarekommun) vill att partistyrelsen ska verka för att kommunerna får en rimlig del av det ekonomiska utrymmet framöver.

Kommuner och landsting är ansvariga för några av de viktigaste välfärdsverksamheterna såsom skola, vård och omsorg. I samband med budgetpropositionen gör regeringen varje år en bedömning av kommunernas och landstingens ekonomiska förutsättningar att klara sina åtaganden. I den bedömningen ingår bland annat en analys av de befolkningsförändringar som sker.

För att förbättra möjligheterna för kommunerna att upprätthålla välfärden har de generella statsbidragen i år ökat med nästan 25 miljarder kronor jämfört med 1996. Kommunsektorns skatteintäkter har under samma period ökat med cirka 70 miljarder kronor. De kraftiga resurstillskotten är både ett resultat av den socialdemokratiska regeringens prioritering av ökade statsbidrag till kommunerna, och ett resultat av sjunkande arbetslöshet i spåren av den framgångsrika ekonomiska politiken. Partistyrelsen anser det därmed tydligt att en god tillväxt i ekonomin som helhet och i statens intäkter leder till ökade resurser till kommunerna. Det är av största vikt att upprätthålla en god ekonomisk tillväxt. Det

är i längden den enda garanten för att klara långsiktiga kommunala åtaganden.

Förutsättningarna för enskilda kommuner att klara sina åtaganden varierar dock. En kraftig befolkningsminskning innebär minskade intäkter och minskade behov som nödvändiggör anpassningar. Men även en kraftig befolkningsstillväxt ställer krav på en kommun att ställa om sin verksamhet.

Den socialdemokratiska regeringen följer noga utvecklingen i kommunsektorn. Särskild uppmärksamhet ägnas kommuner och landsting med stora befolkningsändringar. En utredning har tillsatts för att bland annat undersöka behovet att ytterligare förtydliga och eventuellt modifiera balanskravet. Partistyrelsen anser att denna utredning bör inväntas innan definitiv ställning tas om konkreta åtgärder.

Oavsett utgångspunkten för kommunernas verksamheter kan välfärden på lång sikt endast garanteras med en sund ekonomi som grund. Detta är idag särskilt viktigt mot bakgrund av den demografiska utveckling som gör att andelen äldre ökar i befolkningen, vilket kommer att leda till ett ökat utgiftstryck vad gäller sådant som pensioner, vård och omsorg.

Riksdagen har därför fattat beslut om att kommuner och landsting skall upprätta sin budget i balans. Syftet med balanskravet är att säkra välfärden för kommande generationer. Varje generation måste själv bära sin egen skuldbörda och inte lasta över den till kommande generationer.

Detta gäller även statens finanser. För att täcka de gemensamma åtaganden vi anser nödvändiga måste vi vara beredda att ta ut skatt. Det är också viktigt att våra utgifter anpassas efter den kostnadsnivå vi politiskt och samhällsekonomiskt långsiktigt anser oss kunna bära. I annat fall skulle vi riskera få ett läge där vi unnar oss höga utgifter för välfärden i goda tider när skatteintäkterna ökar snabbt, medan vi tvingas skära ned i utgifterna för välfärden i sämre tider – då välfärden behövs som mest. En sådan politik skulle snabbt urholka förtroendet för välfärden. Tillfälligt högre inkomster kan aldrig finansiera varaktigt högre utgifter.

Därför arbetar regeringen sedan 1996 efter en budgetmodell med årliga så kallade utgiftstak som beslutas av riksdagen. Systemet innebär att riksdagen beslutar om en nivå på de statliga utgifterna som anses vara långsiktigt hållbar. Det har varit ett mycket framgångsrikt system som har medverkat till att Sveriges offentliga finanser på kort tid gått från Bildregeringens rekordunderskott till dagens överskott och minskande statskskuld.

Utan den snabba förbättringen av de offentliga finanserna hade de reformer som beslutats och ska genomföras kommande år aldrig varit möjliga. Satsningar på mer resurser till kommuner och landsting, ökade bostadstillägg för pensionärer, höjda barnbidrag, maxtaxa inom barnomsorgen, särskild skolsatsning, längre föräldraförsäkring, kompensation av

egenavgifterna med mera är bara möjliga i ett läge med sunda offentliga finanser. Partistyrelsen anser därför att systemet med utgiftstak är viktigt för välfärdens långsiktiga trovärdighet, samtidigt som det är viktigt att understryka att fastställandet av nivån på utgiftstaken bör föregås av en noggrann analys om det långsiktiga utgiftsutrymmet.

Det kommer alltid att finnas partier som är bättre på att lova stora ofinansierade skattesänkningar eller mer kostnadskrävande reformer utan ekonomisk täckning. Socialdemokratin har emellertid alltid siktat högre än så. Vårt mål är att genom stegvisa reformer genomföra förändringar och förbättringar i människors verklighet. Nyckeln till socialdemokratins framgångsrika reformpolitik har alltid legat i vår förmåga att också ta ett ekonomiskt helhetsansvar. Utan det ansvarstagandet förblir våra reformer bara slagord.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motionerna 937, 856:4, 938:1-2 och 939 besvarade med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 856:11 (Kommunal skatteutjämning)

Motion 856:11 (Örebro läns partidistrikt) anser att staten på kort och lång sikt skall säkra systemen för skatteutjämning och särskilt stöd till utsatta kommuner så att alla medborgare, oavsett om de bor i tillväxt- eller utflyttningkommuner får samma möjligheter till god service.

Skolan, vården och omsorgen är för oss socialdemokrater den mest grundläggande delen av välfärdssamhället. I praktiken är det kommunerna som ansvarar för att detta fungerar, och det är viktigt att de kommunala tjänsterna fungerar på ett tillfredsställande sätt i hela landet. Eftersom kommunernas kostnader för att utföra tjänsterna i hög grad är beroende av befolkningens sammansättning och struktur (till exempel ålder och geografisk spridning) är det nödvändigt att kommunernas skatteinkomster fördelas på ett rättvist sätt. Det kommunala utjämningsystemet är således en viktig förutsättning för att kommuner och lands-ting skall ha likvärdiga förutsättningar för att bedriva sin verksamhet. En långtgående inkomstutjämning innebär med andra ord att tillväxten kommer hela landet till del.

Många kommuner har liten folkmängd, och än fler minskar i befolkning. I många avseenden finns det en nedre gräns för hur liten en verksamhet kan vara och ändå upprätthålla en hög kvalitet på verksamheten. En rad projekt har därför startats för att mindre kommuner i ökad utsträckning skall samverka med närliggande kommuner för att förbättra förutsättningarna för en väl fungerande vård, skola och omsorg i de områden där befolkningsunderlaget sviktar. Det är viktigt att undanröja

hinder för kommunerna att samverka på olika områden. Kommunerna måste vidare ges tid att genomföra nödvändiga omstruktureringar när befolkningsmängden eller ålderssammansättningen förändras.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta

1 att bifalla motion 856:11

Rättvisa skatter

Partistyrelsens utlåtande över motion 940 (egenavgifter)

Motion 940 (Åstorps arbetarekommun) yrkar att skatteavdragen för egenavgifter och pensionsförsäkringar blir lika mycket värda oavsett inkomstnivå.

I flerpartiöverenskommelsen om reformeringen av pensionssystemet ligger att pensionerna till hälften ska finansieras genom avdragsgilla egenavgifter på inkomster upp till 7,5 basbelopp, vilket innebär att avgiften motsvarar de inkomster som är pensionsgrundande. Det är angeläget att det finns en bred politisk uppslutning bakom pensionssystemet för att detta ska vara trovärdigt på lång sikt.

Men på samma sätt som de mest utsatta grupperna har kompensrats för flera av de åtgärder som genomfördes i saneringen av de offentliga finanserna, som till exempel höjningen av ersättningsnivåerna till 80 procent, höjda pensioner och barnbidrag, anser partistyrelsen att det finns utrymme att kompensera för de skattehöjningar som drabbade löntagarna, främst de med låga och medelhöga inkomster.

Som en följd av budgetsaneringen har andelen som betalar statsskatt ökat och egenavgifter tillkommit för alla löntagare. För två år sedan presenterade den socialdemokratiska regeringen en strategi för en inkomstskattereform. Reformen innehåller två delar. Den första delen består i en kompensation för egenavgifterna. Den andra delen består i att den nedre skiktgränsen i skatteskalan höjs så att andelen som betalar statsskatt endast omfattar 15 procent av skattebetalarna.

Den 1 januari 2000 togs det första steget i denna reform. En fjärdedel av egenavgifterna komparerades samtidigt som brytpunkten höjdes så att andelen som betalar statlig skatt beräknades minska från 19 till 18 procent. Den 1 januari 2001 togs det andra steget i samma reform. Ytterligare en fjärdedel av egenavgifterna komparerades. Därmed har löntagarna fått kompensation för hälften av de egenavgifter som hon eller han betalar. Även den nedre skiktgränsen för uttag av statlig skatt höjdes. Detta i kombination med höjningen av grundavdraget beräknades minska andelen som betalar statlig skatt till 16 procent.

Inkomstskattereformen sänker marginalsatserna för låg- och medelinkomsttagare och har en god fördelningspolitisk profil eftersom egenavgifterna är en tyngre börda för låginkomsttagare än för andra. Partistyrelsen anser att även det tredje och fjärde steget av inkomstskattereformen, som skulle innebära en full kompensation för egenavgifterna och en höjning av den nedre skiktgränsen så att endast 15 procent av löntagarna betalar statlig skatt, bör genomföras.

Partistyrelsen menar dock att det är skillnad mellan den skattereduktion som ges för egenavgifterna och avdragsrätten för pensionsförsäkringar. Skattereduktionen för egenavgifterna är ett sätt att kompensera löntagarna för egenavgiften. Denna skattereduktion har en god fördelningspolitisk profil i och med att egenavgifterna är en tyngre börda för låginkomsttagare. Avdragsrätten för pensionsförsäkringar är ett sätt att omfördela inkomster i livet, och betyder att skatteplikten för en del av inkomsten kan skjutas upp till utbetalningen av pensionen. Avkastningen på pensionssparande beskattas också löpande. Rätten för avdrag för premier till privata pensionsförsäkringar halverades våren 1995. Avdrag medges med halvt basbelopp plus fem procent av lönesumman mellan 10 och 20 basbelopp, alltså maximalt ett basbelopp.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

1 att avslå motion 940.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 941, 942 och 943 (avdragsrätt för fackföreningsavgifter)

Motion 941 (enskild, Borlänge arbetarekommun) föreslår att fackföreningsavgiften i sin helhet görs avdragsgill. Motion 942 (Kalix arbetarekommun) anser att löntagare ska ha rätt att dra av medlemsavgiften för fackföreningsavgiften i deklarationen. Motion 943 (Gotlands arbetarekommun) föreslår att fackföreningsavgiften fortast möjligt återigen görs avdragsgill.

Privatpersoner kan göra avdrag i deklarationen för avgifter till erkänd arbetslöshetskassa. Fackföreningsavgiften berättigade tidigare till en skattereduktion, men denna avskaffades av den borgerliga regeringen. Eftersom arbetsgivarna har möjlighet att dela upp avgiften till arbetsgivarorganisationen i en avdragsgill serviceavgift och en medlemsavgift är beskattningen av avgifterna till arbetsmarknadens organisationer inte längre likformlig. En statlig utredning har konstaterat att det krävs en avdragsrätt för den totala fackföreningsavgiften på 62 procent för att likformighet ska uppnås.

Partistyrelsen anser att avdragsrätt för fackföreningsavgifter bör införas.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

- 1 att anse motionerna 941, 942 samt 943 besvarade med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 944 (avdrag för arbetsresor)

Motion 944 (Valdemarsviks arbetarekommun) föreslår att partistyrelsen ska ges i uppdrag att skyndsamt verka för en förändring av reseavdragen.

Avdrag får göras för omkostnader som den enskilde haft för intäkternas förvärvande. Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen anses vara en privat levnadsomkostnad, men för personer med långa arbetsresor medges ändå avdrag för resekostnader över 7 000 kronor per år. Utöver att begränsa skattebortfallet bidrar 7 000-kronorsgränsen till att förenkla hanteringen av deklARATIONERNA. Partistyrelsen anser att denna gräns är berättigad och bör behållas.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

- 1 att avslå motion 944 .

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 945, 946, 947 och 948 (sambeskattning av förmögenhet)

Motionerna 945 (arbetarekommunen i Västra Göteborg), 946 (Landskrona arbetarekommun), 947 (Svedala arbetarekommun) och 948 (enskild, Stockholms arbetarekommun) föreslår att partikongressen avskaffar sambeskattning på förmögenhet av jämställdhetsskäl.

Förmögenhetsskatten är en särskild skatt på dem som har stora tillgångar och kan således ses som ett progressivt inslag i kapitalbeskattningen. Dessutom innebär förmögenhetsskatten att även tillgångar som ger liten nominell utdelning blir föremål för beskattning. Annars skulle vissa tillgångar under lång tid kunna undgå beskattning.

Sambeskattningen i förmögenhetsskatten medför att varje person inte bedöms som individ och kan således betraktas som förlegad av jämställdhetsskäl. Det finns dock skäl som talar för att sambeskattningen i förmögenhetsskatten ska finnas kvar. Det handlar om att en avskaffad sambeskattning skulle leda till skatteplanering i form av överlåtelser av hushållets tillgångar mellan hushållets familjemedlemmar av skatteskal. Det finns också statsfinansiella skäl som talar för att sambeskattningen behålls.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motionerna 945, 946, 947 och 948.

Partistyrelsens utlåtande över motion 949 (förbud av överföring av vissa tillgångar till omyndiga personer)

Motion 949 (enskild, Hultsfreds arbetarekommun) föreslår att överföringar av ekonomisk art som innebär vissa betalningar av skatter med mera ska tillåtas först från och med myndighetsdagen.

Det svenska skattesystemet bygger på att alla personer och företag i landet är skattskyldiga. Hur mycket pengar en person eller ett företag betalar i skatt beror på individens, hushållets eller företagets inkomster av tjänst, kapital eller näringsverksamhet och förmögenheter.

Ett förbud mot överföring av ekonomisk art skulle till exempel medföra att det blir olagligt för en farmor att spara hundra kronor i månaden till ett barnbarn i aktiefond. Partistyrelsen anser därför att det inte finns skäl för att förbjuda överlåtelser av tillgångar på omyndiga personer. Däremot anser partistyrelsen att skattesystemet kan utformas så att detta behandlas skattemässigt neutralt. Sambeskattningen av förmögenhet för gifta par och för sammanboende med gemensamma barn syftar exempelvis till att motverka av skatteskäl motiverade överlåtelser av föräldrarnas tillgångar på sina barn.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

1 att avslå motion 949.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 631:2, 950, 951, 952, 953: 1-2, 954, 955 och 956 (fastighetsskatt)

Motion 631:2 (Jönköpings arbetarekommun) yrkar att skatt på boendet ses över för rättvisa taxeringsvärden. Motion 950 (Älmhults arbetarekommun) föreslår att kommunerna snarast ges möjlighet att uttaga fastighetsskatt i stället för staten. Motion 952 (enskild, Trollhättan arbetarekommun) anser att kongressen ska ge partistyrelsen i uppdrag att verka för att den fastighetsskatt som betalas av de allmännyttiga bostadsföretagen ska återbetalas till respektive kommun. Motion 953 (Täby arbetarekommun) föreslår att fastighetsskatten avvecklas och att i stället reavinstskatten höjs. Motion 951 (Sotenäs arbetarekommun) föreslår att partistyrelsen får kongressens uppdrag att verka för att införa en lägre procentsats för uttaxering av fastighetsskatt för åretruntboende i de kommuner eller delar av kommuner där "lagen om särskild förköpsrätt för åretruntboende i turistkommuner" gäller och motion 955 (enskild, Värmdö arbetarekommun) föreslår olika åtgärder för att hjälpa permanentboende i attraktiva fritidsområden. Motion 954 (Askersund arbetarekommun) kräver att partistyrelsen uppmanas verka för att fastighetsskatt på samlingslokaler, som Folkets Hus och liknande, inte betalas förrän husen säljs och ett marknadsvärde har kunnat sättas på huset.

Motion 956 (Stockholms arbetarekommun) hemställer att kongressen ger partistyrelsen i uppdrag att verka för att den fastighetsskatt som betalas av de allmännyttiga bostadsföretagen ska återbetalas till respektive kommun.

Fastighetsskatten bidrar med viktiga skatteintäkter till statskassan. Fastighetsskatten ger cirka 23 miljarder kronor i inkomst till staten under ett år. Det motsvarar ungefär statens kostnader för alla barnbidrag, eller ungefär hälften av Sveriges försvarskostnader.

Fastighetsskatten är en del av kapitalinkomstbeskattningen. Sparat eget kapital i fastigheter behandlas på samma sätt ur skattehänseende som annat sparad kapital. Har man möjlighet att köpa en villa eller ett radhus för sparade pengar - i stället för med lånade - påverkar det boendekostnaderna på ett förmånligt sätt. Man kan säga att en placering av ett kapital i en bostad ger en avkastning i form av låga boendekostnader. Denna avkastning beskattas på samma sätt som om pengarna hade placerats på banken.

Fastighetsskatt tas ut på villor och radhus även om de finansieras med lån. Men ränteavdragen ger då en skattelättnad som kompenserar för fastighetsskatten. Kombinationen av fastighetsskatt och ränteavdrag gör att endast den som har köpt en villa eller ett radhus med eget kapital belastas med fastighetsskatt. Skulle fastighetsskatten avskaffas skulle man behöva ompröva om möjligheterna att få avdrag för räntekostnader ska finnas kvar. Skulle ränteavdragen slopas skulle det missgynna de unga par som inte har ett sparad kapital att köpa ett radhus eller en villa för. Samtidigt som en avskaffad fastighetsskatt skulle gynna äldre personer som har bott länge i sina fastigheter och redan har hunnit betala av sina lån.

En slopad fastighetsskatt skulle vidare leda till högre prisökningar eller lägre prissänkningar på bostadsmarknaden, allt annat lika. Detta eftersom placeringar i fastigheter då skulle behandlas mer fördelaktigt ur skattesynpunkt än placeringar i andra tillgångar. OECD menar exempelvis att frysningen av taxeringsvärdena mellan 1997 och 2000 har bidragit till prisstegringen på bostadsmarknaden.

Att fastighetsskatten är en del av kapitalinkomstbeskattningen förklarar varför skatten tas ut löpande. Skulle fastigheter endast beskattas vid försäljning skulle reavinstskatten behöva höjas till cirka 60 procent för att kompensera för att den löpande avkastningen då inte beskattas.

Att fastighetsskatten är en del av kapitalinkomstbeskattningen medför även att det är naturligt att behålla fastighetsskatten på statlig nivå. Man kan ifrågasätta om en fastighetsskatt som baseras på fastigheters taxeringsvärden är det bästa sättet för kommunerna att erhålla ersättning för kostnader för service till fastighetsägare. Detta eftersom det inte finns något direkt samband mellan marknadsvärdet (som taxeringsvärdena speglar) och kostnader för de aktuella tjänsterna såsom vägghållning.

Även när det gäller att stimulera kommunerna att bygga bostäder är det tveksamt om en kommunal fastighetsskatt är den bästa lösningen. När kommunerna bygger fler bostäder begränsas effekterna på skatteintäkterna av att ett större utbud tenderar att hålla nere fastighetspriserna på hela beståndet. Partistyrelsen anser därför att fastighetsskatten ska kvarstå på statlig nivå.

Fastighetsskatt tas ut på alla fastigheter, även på fastigheter som ägs av allmännyttiga kommunala bostadsbolag. En statlig utredning lade fram ett förslag våren 2000 om att på sikt avskaffa fastighetsskatten på hyreshus och räntebidragen. I stället föreslogs att hyreshus ska subventioneras genom ett statligt investeringsbidrag. Den socialdemokratiska regeringen överväger att lägga fram ett förslag i enlighet med utredningens förslag. I vårbudgeten presenterade regeringen ett investeringsbidrag omfattande 2,5 miljarder till produktion av hyresrätter. Partistyrelsen anser att det är viktigt att stödja produktionen av hyresrätter.

Även frågan om beskattningen av bostadsrätter har varit föremål för samma statliga utredning. Partistyrelsens uppfattning är att det ska råda neutralitet i beskattning av olika upplåtelseformer.

Två motioner tar upp problemet för permanentboende som bor i områden där priserna på fastigheter drivs upp av en stor efterfrågan på fritidshus. Detta problem har uppmärksammats av den socialdemokratiska regeringen, som har lagt fram ett förslag om en begränsningsregel i fastighetsskatten. Begränsningsregeln innebär i korthet att hushåll högst ska betala 5 procent av sin gemensamma inkomst i fastighetsskatt för den bostad där man är folkbokförd. Detta under förutsättning att hushållet saknar större förmögenhet utöver fastigheten och att fastighetens taxeringsvärde är mellan 230 000 kronor och 3 miljoner kronor. Är taxeringsvärdet högre får man betala vanlig skatt för den del av taxeringsvärdet som överstiger 3 miljoner kronor.

Begränsningsregeln i fastighetsskatten är generell och gäller för alla medborgare i hela landet. Dess utformning gör dock att den framförallt gynnar låginkomsttagare i attraktiva områden, som till exempel permanentboende i skärgården. Partistyrelsen anser att denna generella lösning är att föredra framför specialregler för vissa kommuner.

Taxeringsvärdena för fastigheter fastställs vart sjätte år då det genomförs en allmän fastighetstaxering enligt ett rullande schema. Vid taxeringen görs en bedömning av fastigheternas marknadsvärden på basis av priserna vid de fastighetsförsäljningar som genomförts i området. Folkets Hus-lokaler får vid denna taxering en värdering av lokalernas marknadsvärden på samma sätt som andra fastigheter. Är lokalerna osäljbara kommer lokalernas taxeringsvärden följdaktligen att sättas mycket lågt.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motionerna 950, 951, 953:1-2, 954, 955 och 956,
- 2 att anse motionerna 631:2 och 952 besvarade med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963:1-2 och 964:1 (moms)

Motion 957 (enskild, Västerås arbetarekommun) föreslår att momsen på energiskatten för hushållsel tas bort. Motion 958 (Nyköpings arbetarekommun) och motion 959 (Hässleholms arbetarekommun) anser att biljetter till danstillställningar ska betinga 6 procents moms. Motion 960 (Ronneby arbetarekommun) föreslår att uttagsskatten på fastighetsskötsel avskaffas. Motion 961 (enskild, Eskilstuna arbetarekommun) yrkar att momssatsen för hushållsnära tjänster ska sänkas. Motionerna 962 (Halmstads arbetarekommun) och 964:1 (Katrineholms arbetarekommun) vill att bokmomsen sänks från 25 procent till 6 procent. Motion 963:1-2 (Luleå arbetarekommun) yrkar att bokmomsen sänks till 6 procent och att regeringen får i uppdrag att prioritera en sänkt bokmoms.

I samband med skattereformen 1990-1991 genomfördes en omfattande reformering av de indirekta skatterna. Skatteplikt infördes för i princip all försäljning av varor och tjänster. En enhetlig skattesats på 25 procent infördes. Sedan dess har momsatserna för vissa varor och tjänster förändrats. Sverige tillämpar idag ett system med tre skattesatser: normalskattesatsen 25 procent samt reducerade skattesatser på 12 respektive 6 procent. Omsättningen av vissa varor och tjänster är även befriade från skatteplikt. Skattepolitiken på momsområdet samordnas inom EU.

Partistyrelsen anser att det finns ett flertal problem med att tillämpa flera olika momsats. När momsen sänks inom ett visst område reses omedelbart krav på en reducerad skattesats i ett angränsande område. Momssänkningen ger upphov till en smittoeffekt. Dessutom ger olika momsats upphov till gränsdragningsproblem. Därutöver kan en tillämpning av olika momsats också ge upphov till konkurrensproblem mellan företag. Samtidigt ger reducerade skattesatser möjlighet till att gynna viss konsumtion.

De problem som reducerade skattesatser inom momsområdet ger upphov till gör att partistyrelsen har en restriktiv hållning till förslag om att göra förändringar i nuvarande momsats. Det är huvudanledningen till varför partistyrelsen avstyrker förslaget till sänkt moms på dansbandstillställningar. Därutöver kan tilläggas att det inte utgår någon moms på de dansbandstillställningar som arrangeras på ideell basis av föreningslivet.

Moms tas ut vid försäljningen av varor och tjänster även om dessa även belastas med punktskatter. Det gäller exempelvis försäljning av tobak, alkohol och hushållsel. Anledningen till att dessa varor och tjänster

beskattas med punktskatter är att samhället i dessa fall försöker minska konsumtionen av dessa varor genom skattepolitiken. Partistyrelsen anser inte att den ”dubbelbeskattning” som uppkommer när en vara eller tjänst belastas med både punktskatt och moms är orimlig.

Uttagsskatten på fastighetsskötsel syftar till att ge neutrala konkurrensförhållanden mellan att en tjänst utförs i egen regi och att en tjänst köps in från något annat företag. Köps tjänsten in från något annat företag utgår moms, och skulle uttagsskatten avskaffas skulle verksamheten i egen regi få en konkurrensfördel. Partistyrelsen anser därför att uttagsskatten på fastighetsskötsel ska behållas.

Det svenska skattesystemet bygger på principen om att alla tjänster beskattas lika mycket, oavsett vem som är köpare och oavsett tjänstens innehåll. Det har varit en grundsten i uppbyggnaden av det svenska välfärdssamhället. Partistyrelsen anser att detta, tillsammans med den solidariska lönepolitiken, har medverkat till en ständig produktivitetshöjning av arbetsuppgifterna inom såväl privat som gemensam sektor. Det har också inneburit att hushållen ofta väljer att utföra tjänster själva i stället för att anlita andra som utför dem.

Sedan början av 1990-talet har det hävdats att man ska ta ut lägre skatt för vissa hushållstjänster för att därigenom öka sysselsättningen och minska drivkraften för att använda svart arbetskraft. Partistyrelsen anser dock att det finns bättre åtgärder för att öka sysselsättningen. Dessutom menar partistyrelsen att det är tveksamt om problem med svartarbete ska lösas genom att ge denna sektor permanent skattefrihet eller reducerad skatteplikt.

Partistyrelsen delar uppfattningen om litteraturens och läsandets betydelse för demokratin och yttrandefriheten. Det är därför av stor vikt att staten via bland annat biblioteksstöd, utgivningsstöd och läsfrämjande insatser bedriver en ambitiös litteraturpolitik som tar sikte på att fler skall lockas till läsandet och litteraturen. Internationella erfarenheter ger inga belägg för att sänkt bokmoms leder till sänkta bokpriser. De visar heller inte att en sänkning av momsen leder till att fler lockas till läsning; om en skönlitterär bok kostar 300 kronor eller 250 kronor är inte avgörande för den som sällan eller aldrig läser böcker. Det förlagsbranschen själva gjort de senaste åren i form av kraftiga satsningar på pocketutgivning tycks däremot ha haft en direkt inverkan på vilka som läser – och hur mycket. Partistyrelsen anser dock att satsningar på läsfrämjande, i första hand riktat till barn och unga men också till andra grupper, måste fortsätta och utvecklas vidare.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

1 att avslå motionerna 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963:1-2 och 964:1.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 965:1-2 och 964:2 (moms och skatt på reklam)

Motion 965:1-2 (Värmdö arbetarekommun) kräver att skatt och moms för tidnings- och direktreklam ska vara lika, samt att frågan om en miljöskatt på reklam utreds.

Motion 964 :2 (Katrineholms arbetarekommun) kräver att reklamskatten avskaffas.

Partistyrelsen anser att reklamskatten bör avskaffas. Det är svårt att komma tillrätta med bristerna i reklambeskattningen. Anledningen är att det inte går att åstadkomma en generell och konkurrensneutral skatt på reklam annat än till priset av en reglering som inte är godtagbar från tillämpnings- och kontrollsynpunkt.

Reklamskatten bör dock avskaffas först när det finns statsfinansiellt utrymme. De senaste åren har det funnits visst reformutrymme i statens budget, men partistyrelsen menar att en höjning av barnbidraget, införande av maxtaxan, förbättringar för pensionärer och en rad andra reformer har varit mer angelägna.

Som en följd av ovanstående resonemang är partistyrelsen också negativ till att en särskild miljöskatt på reklam införs.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motionerna 965:1 och 964:2,
- 2 att avslå motion 965:2.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 975:4-5, 976:4-5, 977:4-5, 978:4-5, 894:4-5, 980:4-5, 967, 981:4-5, 982:4-5, 983:4-5, 856:6, 991:1 och 966 (produktions- och konsumtionsskatter)

Motion 975:4-5 (Sundsvalls arbetarekommun), 976:4-5 (Härnösands arbetarekommun), 977:4-5 (Kramfors arbetarekommun), 978:4-5 (Örnsköldsviks arbetarekommun), 894:4-5 (Ale arbetarekommun), 980:4-5 (Ånge arbetarekommun), 981:4-5 (Norrtälje arbetarekommun), 982:4-5 (Degerfors arbetarekommun) och 983:4-5 (Norrköpings arbetarekommun) kräver att produktionsskatten på energi harmoniseras med nivån i Sveriges konkurrentländer samt att en fortsatt skatteväxling inriktas mot konsumtionsskatter på energi. Motion 967 (Varbergs arbetarekommun) yrkar att effektskatten på kärnkraftsel slopas med bibehållen produktionsskatt. Motion 856:6 (Örebro läns partidistrikt) vill att partistyrelsen ska uppdra åt riksdagsgrupp och regering att verka för att staten bidrar till att säkra goda förutsättningar för svensk basindustri. Motion 991:1 (partidistriktet i Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Värmland, Västerbotten och Västernorrland) föreslår att energibeskattningen ges en sådan utformning att den svenska energiintensiva industrin inte får konkurrensnackdelar gentemot sina konkur-

rentländer. Motion 966 (Kungsbacka arbetarekommun) kräver att partiet genom regering och riksdag arbetar för att skatter och avgifter inom området energiproduktion och eldistribution likformas inom EU.

Den svenska basindustrin betyder mycket för Sveriges ekonomi, och har spelat en central roll i den svenska ekonomiska utvecklingen. En orsak till basindustrins framgångar är tillgången på billig elkraft. Partistyrelsen håller med motionärerna om att basindustrin kommit mycket långt när det gäller utarbetandet av energisnåla och miljövänliga produktionssätt. Det är viktigt att basindustrin även i framtiden har goda förutsättningar att förnya och utveckla sin verksamhet.

Partistyrelsen delar uppfattningen att svensk energipolitik inte ska utformas på ett sätt som äventyrar svensk konkurrenskraft. Sysselsättning och välfärd ska värnas, samtidigt som energisystemet ska ställas om i ekologiskt hållbar riktning.

Att få en utbyggnad av ny energiproduktion är också en viktig del av överenskommelsen.

Centrala delar i det energipolitiska program som riksdagen beslutat om är en kraftfull och viktig satsning på ny miljövänlig och konkurrenskraftig el- och energiproduktion samt hushållning. Där finns också en unikt stor satsning på forskning och teknisk utveckling på energiområdet.

Det finns idag i huvudsak två konsumtionsskatter på energi – energiskatt och koldioxidskatt. Koldioxidskatten är beroende av kolinnehållet i bränslet för att på så sätt bidra till att begränsa koldioxidutsläppen. Energiskatten används mer aktivt som styrmedel. Det är bland annat lägre skattenivåer för bränslen som används till uppvärmning, och energiskatten på el är lägre i Norrland än i övriga Sverige.

Sedan vattenkraftsskatten avskaffades finns endast kärnkraftsskatten kvar som produktionsskatt i Sverige. Kärnkraft beskattas genom en produktionsskatt som tas ut på den kapacitet som kärnkraftverket har.

Partistyrelsen anser inte att kärnkraftsskatten nu kan avskaffas. Skatten tillför viktiga resurser till statskassan (cirka 1,5 miljarder kronor) och är en del av den så kallade gröna skatteväxlingen. Ett avskaffande av kärnkraftsskatten skulle leda till neddragningar på andra delar av statens budget, vilket inte är önskvärt. På sikt bör emellertid denna skatt slopas.

Partistyrelsen håller däremot med motionärerna om att det är viktigt att skatter på energi och miljö inte får till följd att miljöpåverkande verksamheter flyttar till andra länder som har lägre ambitioner på miljöområdet. Skatterna ska i stället stimulera till omställning till en mer miljövänlig produktion. Det är därför viktigt att den energiintensiva industrin ges internationellt sett konkurrenskraftiga villkor i Sverige, även vad gäller energiskatter.

I dag gynnas den energiintensiva industrin genom undantag från energiskatten och genom att bara behöva betala halv koldioxidskatt. En parlamentarisk utredning som ska se över utformningen av undantaget för

den energiintensiva industrin är tillsatt och beräknas vara klar sista december 2002.

Partistyrelsens uppfattning är att Sverige ska vara fortsatt pådrivande i Europa och inom ramen för EU att samordna energipolitiken och en gemensam europeisk elmarknad. Detta gäller också olika typer av gränstaxor och avgifter. På skatteområdet är dock den svenska generella uppfattningen att det är viktigt att på EU-nivå endast fastställa miniminivåer, för att länder med en mer ambitiös politik ska kunna bibehålla ett högt skatteuttag.

I budgetpropositionen 2000 ingick en grön skatteväxling, då skatterna på energi höjdes och skatterna på arbete sänktes. Den gröna skatteväxlingen har inte inneburit högre skatter i produktionsledet, utan varit inriktad på konsumtionsledet i enlighet med motionärernas önskan.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motionerna 975:4, 976:4, 977:4, 978:4, 894:4, 980:4, 967, 981:4, 982:4 och 983:4,
- 2 att anse motionerna 975:5, 976:5, 977:5, 978:5, 991:1, 894:5, 980:5, 966, 981:5, 982:5, 983:5 och 856:6 besvarade.

Partistyrelsens utlåtande över motion 968:1-4 (fordons- och drivmedelsskatten)

Motion 968:1-4 (Åre arbetarekommun) kräver ändringar i fordons- och drivmedelsskatten.

För att ställa om vårt samhälle till ett grönt folkhem krävs att utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser minskar. Transportsektorn står för en stor andel av både hälso- och miljöfarliga utsläpp. Det är därför särskilt angeläget att minska koldioxidutsläppen från trafiksektorn. Partistyrelsen anser att skatten på bensin och andra bränslen är viktiga styrinstrument för att kunna nå denna målsättning.

Regeringen tillsatte i april 2001 en särskild utredare med uppgift att se över vägtrafikbeskattningens utformning. Utredaren ska bland annat se över uttaget av fordonsskatt. Dessutom ska beskattningen av dieselolja för privatbilism, yrkesmässig trafik och arbetsmaskiner utredas. Mot bakgrund av detta anser partistyrelsen att utredningsförslaget bör inväntas innan partikongressen tar ställning till förslaget om att avskaffa fordonsskatten för fordon under 3,5 ton.

Partistyrelsen ställer sig avvisande till förslaget om att specialdestinera en viss del av drivmedelsbeskattningen till trafiksektorn. Det är viktigt att alla utgifter prövas mot andra angelägna utgifter och att inkomsterna i form av skatter tas ut efter bärkraft och på ett samhällseffektivt sätt. I vissa fall, till exempel när det gäller fordons- och drivmedelsskatterna, kan skatterna också användas som styrinstrument. Därför anser partisty-

relsen att det inte heller är nödvändigt att dela upp drivmedelsbeskattningen i olika delar.

Moms tas ut vid försäljningen av varor och tjänster även om dessa även belastas med punktskatter. Det innebär att moms tas ut även på till exempel bensinskatt och vid försäljning av tobak, alkohol och hushållsel. Anledningen till att de beskattas med punktskatter är att samhället i dessa fall försöker minska konsumtionen av dessa varor genom skattepolitiken. Partistyrelsen anser inte att den ”dubbelbeskattning” som uppkommer när en vara eller tjänst belastas med både punktskatt och moms utgör något problem.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse 968:1 besvarad med hänvisning till utlåtandet,
- 2 att avslå 968:2-4.

Partistyrelsens utlåtande över motion 132 (skattesänkningar ska gynna ekologisk utveckling)

Motion 132 (enskild, Söderhamns arbetarekommun) kräver att eventuella skattesänkningar även ska gynna en omläggning till ekologiskt hållbar utveckling.

Ett övergripande syfte med skatterna är att finansiera de offentliga åtagandena. Ett ytterligare syfte med skatter är att bidra till att sätta det rätta priset på produkter så att konsumenter och producenter ser de verkliga kostnaderna. Skatterna kan därmed både bidra till finansiering och rättvis fördelning samtidigt som de kan bidra till en bättre användning av våra gemensamma resurser.

Sverige var tidigt ute med att använda skatter som ekonomiska styrmedel, bland annat för att minska miljöförstöring och stimulera en effektivare användning av naturresurser. Genom skattereformen 1990-91 genomfördes en relativt omfattande växling från skatter på arbete till skatter på energi. Våren 1996 fattades beslut om ytterligare höjningar av skatterna på energi som en del av finansieringen av utbildningssatsningen. Under mandatperioden har arbetet med en grön skatteväxling fortsatt, genom att skatterna på energi höjts och skatterna på arbete sänkts.

Partistyrelsen håller med motionärerna om att skatter kan användas för att påskynda omläggningen till ekologiskt hållbar utveckling. I Sverige används miljö- och energiskatter och den gröna skatteväxlingen som styrinstrument mot ett mer ekologiskt samhälle. Däremot är det inte enbart skattesänkningar som bör användas – i den gröna skatteväxlingen byttes till exempel höjda energiskatter mot sänkt skatt på arbete.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

- 1 att anse motion 132 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 969 (införande av båtskatt)

Motion 969 (Malmö arbetarekommun) kräver införande av båtskatt.

En båtskatt kan inte tas ut utan att det finns ett fungerande och obligatoriskt register över de båtar som ska vara skattepliktiga. En statlig utredning har sett över frågorna om fritidsbåttrafikens kostnadsansvar, ett fritidsbåtsregister och om en obligatorisk ansvarsförsäkring för fritidsbåtar. Utredningen lämnade sitt betänkande hösten 1996 och föreslog då att ett obligatoriskt fritidsbåtsregister borde införas. Däremot gavs inga förslag på hur ett sådant register skulle vara utformat.

Partistyrelsen delar i huvudsak bedömningen att ett fritidsbåtsregister skulle kunna bidra till att öka säkerheten på sjön och förbättra möjligheterna att leta reda på försvunna och stulna fritidsbåtar. Ett sådant fritidsbåtsregister kan också användas som underlag för båtskatt. På partikongressen i Sundsvall 1997 beslöts att nästa steg i frågan om båtskatt bör tas när ett register är etablerat. I budgetpropositionen för 2001 uttalade regeringen att en särskild utredare ska ges i uppdrag att bland annat utreda hur ett allmänt fritidsbåtsregister bör vara utformat. Partistyrelsen utgår från att regeringen återkommer till frågan om båtskatt när utredningen är färdig.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motion 969 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 970:1-2 (reavinstskatt)

Motion 970:1-2 (enskild, Malmö arbetarekommun) föreslår att Sverige inför en högre skatt på korta aktieinnehav och att partiet verkar i enlighet med motionens intentioner.

Under den senaste tiden har en ny diskussion om den moderna kapitalismen lyfts. Det handlar om vilka effekter den allt ökande aktiehandeln har på samhällsekonomin. Många oroas över "kvartalskapitalismen", det vill säga börsens kortsiktiga fokusering på nästa kvartalsrapport och vilka effekter detta har på företagets investeringsbeslut, vilket i sin tur påverkar arbetstillfällena med mera.

Partistyrelsen anser att det är viktigt att ta denna diskussion på allvar. En allt större del av svenskarnas pengar placeras genom aktiemarknaden. Genom pensionsreformen har förvaltarna av de offentliga pensionsmedlen fått ökade möjligheter att placera i aktier. Svenskar har också fått större möjlighet att själva placera pengar i olika aktie- eller räntefonder genom premiepensionen. Samtidigt är det också viktigt att komma ihåg

att aktiemarknaden ur ett historiskt perspektiv har gett högre avkastning än räntemarknaden.

En viktig princip bakom skattesystemet är att det ska råda likformighet så att skatteplanering inte lönar sig. En höjd realisationsvinstskatt om man säljer aktien kort tid efter det att man har köpt den skulle även medföra en ökad avdragsrätt för förluster för korta aktieinnehav, eftersom Sverige har ett likformligt skattesystem. Konsekvensen av detta skulle bli ökad skatteplanering. Förluster skulle realiseras tidigt, medan vinster skulle hämtas hem sent.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motion 970:1-2.

Partistyrelsens utlåtande över motion 971 (arbetsgivaravgifter)

Motion 971 (Malmö arbetarekommun) föreslår att skattereglerna för ideella föreningar jämföras med idrottsföreningarna.

Partistyrelsen delar till fullo motionärens analys om att den svenska samhällsgemenskapen i mångt och mycket bärs upp av vår unika förenings- och folkrörelsekultur. Föreningslivet är basen för den svenska demokratin.

Sedan 1990-1991 års skattereform gäller att i princip alla inkomster som ska tas upp som inkomst av tjänst ska vara förmånsgrundande och arbetsgivaravgifter ska därmed tas ut. Arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften uppgår totalt till 32,82 procent 2001.

Precis som motionären anmärker utgår dock inga arbetsgivaravgifter på ersättningar till idrottsutövare, tränare, domare och andra funktionärer från ideella idrottsföreningar om ersättningen från föreningen under året uppgår till mindre än ett halvt basbelopp. Till funktionärer räknas de personer vars medverkan är en direkt förutsättning för den idrottsliga verksamheten i föreningen. Ersättningen från den ideella idrottsföreningen till idrottsutövaren är inte heller förmånsgrundande. Undantaget infördes i anslutning till 1990 års skattereform och motiverades framför allt av att de inkomster som idrottsutövare hade ofta till stor del var ersättningar för utlägg som hon eller han haft, vilka i sin tur var avdragsgilla vid inkomstbeskattningen. Genom undantaget förenklades möjligheten till avdrag i avgiftssammanhang.

Om en ersättning inte är förmånsgrundande försämras mottagarens trygghet. När undantaget för ideella idrottsföreningar införts gällde ATP-systemet, vilket innebar att den enskilde endast fick pensionspoäng på inkomster överstigande ett basbelopp per år. Inte heller beaktades inkomsterna för alla år vid bestämmande av pensionens storlek.

I det nya pensionssystemet har i princip alla inkomster betydelse för den framtida pensionen. Det är därför numera viktigare för den enskilde

att alla ersättningar inräknas i den pensionsgrundande inkomsten. Även om det endast rör sig om att undanta ersättningen som under ett år understiger ett halvt basbelopp, kan det sammantaget bli fråga om betydande belopp för den enskilde som inte blir förmånsgrundande. Detta kan till exempel bli fallet om han eller hon får ersättning från flera olika föreningar eller under flera år. Det finns därför enligt partistyrelsens mening ingen anledning att utvidga undantaget från skyldighet att betala arbetsgivaravgifter till att gälla ytterligare grupper av ideella föreningar.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

1 att avslå motion 971.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 972, 973:1-6 och 974 (ekonomisk brottslighet)

Motion 972 (Västerås arbetarekommun) föreslår att bekämpningen av skattebrott i alla former ska intensifieras. Motion 973:1-6 (Stockholms arbetarekommun) föreslår att den så kallade Stockholmsmodellen införs i hela landet när det gäller statens, landstingens och kommunernas upphandling av alla typer av entreprenader, att en central statlig myndighet/nämnd mot svartjobb inrättas, att körkort för företagare införs, att initiativ tas till ett samarbete med Sveriges Standardiseringskommission för att utreda möjligheterna att utarbeta en ISO-standard som motverkar svartjobb, att en lagstiftning om månatlig redovisning av källskatt och arbetsgivaravgifter för företagare införs samt att metoder för att öka resurser till preventiv ekonomisk kontroll/kontakt (PEK) vidareutvecklas. Motion 974 (Gotlands arbetarekommun) vill att partiet på ett mycket kraftfullare och tydligare sätt ska arbeta för att komma till rätta med den ekonomiska brottsligheten.

Partistyrelsen delar uppfattningen om att kampen mot ekonomisk brottslighet är viktig. Ekonomisk brottslighet utgör, liksom all annan brottslighet, ett hot mot etik och moral i samhället. Seriösa verksamheter riskerar att bli utkonkurrerade av svartjobb och företag som inte uppfyller sina åtaganden. Den socialdemokratiska regeringen har vidtagit en rad åtgärder under de senaste åren mot ekonomisk brottslighet. Bland annat har en särskild myndighet bildats, Ekobrottsmyndigheten. Denna myndighet har både en central och regional organisation. Den regionala indelningen följer åklagarmyndigheterna för att underlätta samarbetet.

Näringslivet måste också medverka och ta sitt ansvar i kampen mot den ekonomiska brottsligheten. Därför tillhandahåller Patent- och registreringsverket ett registerunderlag för att företag ska kunna bedöma om en blivande affärspartner är seriös (så kallad affärskontroll).

Om det går att undvika att betala skatt eller fuska sig till olika bidrag

undergrävs också tilltron till våra gemensamma trygghetssystem. Det är därför viktigt att skattesystemet och andra offentliga system av ekonomisk betydelse innehåller väl fungerande kontrollfunktioner. Regeringen ökade i vårbudgeten anslagen till skatteförvaltningen med 175 miljoner kronor från 2002. Det ger skatteförvaltningen möjlighet att vidareutveckla metoder för att öka resurser till preventiv ekonomisk kontroll. Det är också viktigt att lagar och regler är så konstruerade att de motverkar fusk och ger myndigheterna möjlighet att utföra en effektiv kontroll.

Partistyrelsen delar motionärernas analys av behovet att se över riktlinjerna för offentlig upphandling för att motverka användandet av svart arbetskraft. Motionärerna föreslår att den så kallade Stockholmsmodellen ska införas i hela landet. Det finns dock även andra varianter, till exempel den där huvudentreprenören görs ansvarig även för eventuell förekomst av svart arbetskraft hos underentreprenörer. Den socialdemokratiska regeringen förbereder en proposition om offentlig upphandling. Partistyrelsen anser att regler för att motverka förekomsten av svart arbetskraft hos entreprenörer ska beaktas i detta arbete.

Den ekobrottsmyndighet som nyligen inrättas har ansvar för att bekämpa ekonomisk brottslighet, oavsett om det sker inom ramen för av staten, landstingen och kommunerna upphandlade entreprenader eller inom näringslivet. Partistyrelsen anser därför att det inte finns något behov av en särskild myndighet för att granska de offentligt upphandlade entreprenaderna.

Krav på att ett så kallat körkort för företagare borde införas har länge framförts. Med körkort för företagare avses att en person måste ha tillstånd från någon myndighet för att få etablera näringsverksamhet. Partistyrelsen konstaterar att vid registreringen av en firma – enskild eller handelsbolag – krävs att den sökande inte står under näringsförbud och inte är i konkurs. Det betyder att de krav som motionären ställer på ett körkort för företagare redan i dag är uppfyllda.

Vad gäller kravet på kompetens på nyföretagarna konstaterar partistyrelsen att de som ägnar sig åt ekonomisk brottslighet i stor omfattning i regel har god kompetens vad gäller skatteregler, bokföringsregler och annan aktuell näringslagstiftning. I detta avseende utgör inte kompetenskrav i form av körkort någon garanti mot exempelvis ekonomisk brottslighet.

En av motionärerna föreslår även att en utökad kvalitetsstandard av modell ISO 9000 skulle kunna inrättas. Partistyrelsen ställer sig dock avvisande till detta förslag. Enligt svensk lag skall alla företag betala källskatt och arbetsgivaravgifter. Om så inte sker begås ett lagbrott. Det finns därför enligt partistyrelsen ingen anledning att ”kvalitetsmärka” de företag som betar sig enligt lagboken.

Vidare föreslås ett krav på månatlig redovisning av källskatt och arbetsgivaravgifter. Idag gäller att företag redovisar en skattedeklaration med

uppgifter om anställdas arbetsgivaravgifter och källskatt varje månad. Detta i enlighet med motionärens krav.

Avslutningsvis konstaterar partistyrelsen att även om många åtgärder redan har genomförts för att bekämpa den ekonomiska brottsligheten återstår mycket att göra. Kampen mot ekonomisk brottslighet är viktig och nya metoder måste ständigt utvecklas för att detta arbete skall bli framgångsrikt.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motionerna 972 och 974,
- 2 att avslå motion 973:2-4,
- 3 att anse motion 973:1, 5-6 besvarad.

Bruka utan att förbruka

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 975;1-3,6, 976;1-3,6, 977;1-3,6, 978;1-3,6, 979;1-3,6, 980;1-3,6, 981;1-3,6, 982;1-3,6 och 983;1-3,6 (svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet)

I motionerna 975:1-3,6 (Sundsvalls arbetarekommun), 976:1-3,6 (Härnösands arbetarekommun), 977:1-3,6 (Kramfors arbetarekommun), 978:1-3,6 (Örnsköldsviks arbetarekommun), 979:1-3,6 (Ale arbetarekommun), 980:1-3,6 (Ånge arbetarekommun), 981:1-3,6 (Norrhälje arbetarekommun), 982:1-3,6 (Degerfors arbetarekommun) och 983:1-3,6 (enskild, Norrköpings arbetarekommun) föreslås att globala miljö- och resurshållningsproblem ska vara styrande i miljöpolitiken, att miljölagstiftningen ska utgöra grunden i arbetet att minska och effektivisera resurshållningen inom svensk produktion, att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens samt att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshållningsteknik.

En förutseende och tydlig miljöpolitik utgör en drivkraft för innovation och teknisk utveckling. Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle skapar möjligheter för svensk industri att skaffa sig konkurrensfördelar på den globala marknaden genom aktivt deltagande och förnyelse. En effektiv miljöpolitik behöver därför inte innebära att arbetstillfällena hotas. Marknaden för miljöprodukter och miljöanpassade produktionsmetoder är i dag en av de starkast växande.

Eftersom vi idag har en global marknad och globala miljöproblem är det nödvändigt att utformandet av politiken tar globala hänsyn. Det kan göras genom att exempelvis införa minimivärer för energibesättning och koldioxidbesättning inom EU. Men även genom att ingå interna-

tionella avtal som exempelvis Kyotoavtalet.

Det finns precis, som motionärerna skriver, ett antal verktyg för att lyckas med en sådan politik, varav lagstiftning är ett. Att enbart använda sig av lagstiftning innebär dock att den positiva förändringskraft som finns inom svensk industri inte tas tillvara. Partistyrelsen anser att en framgångsrik miljöpolitik måste bygga även på ekonomiska styrmedel och frivilliga överenskommelser.

Grunden för användandet av ekonomiska styrmedel bör vara att varje näring ska bära sin egen miljökostnad. Men ekonomiska styrmedel får inte enbart fungera som en piska utan måste även kunna vara en morot. Det räcker alltså inte som motionärerna föreslår att ta bort ekonomiska hinder för användandet av resurssnål teknik – politiken måste utformas på ett sådant sätt att användandet uppmuntras.

Vidare vill partistyrelsen framhålla att det finns ett statligt investeringsprogram för ny miljöteknik. Inom ramen för detta har omfattande satsningar gjorts hos kommunerna runt om landet i samarbete med lokala näringslivet för att pröva ny teknik för miljö- och resurshushållning.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motionerna 975:1,3, 976:1,3, 977:1,3, 978:1,3, 979:1,3, 980:1,3, 981:1,3, 982:1,3 och 983:1,3,
- 2 att avslå motionerna 975:2, 976:2, 977:2, 978:2, 979:2, 980:2, 981:2, 982:2 och 983:2,
- 3 att anse motionerna 975:6, 976:6, 977:6, 978:6, 979:6, 980:6, 981:6, 982:6 och 983:6 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 984, 985:1, 986, 987:1-2, 136:3 (alternativa drivmedel med mera)

Motion 984 (Partidistriktet i Värmland, Dalarna, Jämtland, Gävleborg, Västernorrland Norrbotten och Västerbotten samt S-kvinnor, SSU och SKSF) föreslår att en nationell strategi för utveckling av bioalkohol för en uthållig transportsektor utformas. I motion 985 (Nacka arbetarekommun) föreslås att socialdemokraterna utformar trafikpolitiska mål och miljömål för dagens och morgondagens trafiksystem med bland annat miljömässigt bränslesystem. Motion 986 (Bergs arbetarekommun) föreslår att en representativ utredningsgrupp tillsätts som utreder en storskalig satsning på inhemsk metanoltillverkning för kommande bränslecellsdrivna fordon. I motion 987 (Nacka arbetarekommun) föreslås att regeringen ges i uppdrag att stimulera utvecklingen av den nya tekniken och dess introduktion i det svenska samhället och att aktivt verka i fordon- och bränslefrågor samt dithörande miljöfrågor i EU och i andra internationella fora. I motion 136:3 (Kungsbacka arbetarekommun) föreslås att andra drivmedel än bensin ges

förutsättning att bli ett ekonomiskt fördelaktigt alternativ.

Transportsektorn står för en stor andel av både hälso- och miljöfarliga utsläpp. Det är särskilt viktigt att åtgärder vidtas för att minska koldioxidutsläppen från trafiksektorn, då denna sektor är en av de största utsläppskällorna idag. Partistyrelsen delar därför motionärernas vilja att stimulera användningen av förnybara drivmedel. Nämnas kan också att regeringen har startat ett arbete med att ta fram en nationell strategi för utveckling av alternativa drivmedel för att få en uthållig transportsektor. Det är viktigt att arbetet med att ta fram den nationella strategin påskyndas för att vi skall vara i frontlinjen i dessa viktiga frågor.

Det har skett en teknisk utveckling på senare tid som dels lett till en bättre reningsteknik, dels en minskad bränsleförbrukning. När det gäller introduktionen av biobränslen har utvecklingen varit mindre konsekvent.

Partistyrelsen vill peka på den fastlagda strategi som finns för hur en skattenedsättning för dessa alternativa drivmedel skall ske. Strategin bygger på i förväg uppställda kriterier, såsom att de aktuella projekten skall avse teknologisk utveckling och resultera i processer eller produkter som är alternativ till konventionella drivmedel. Nedsättningarna skall ske genom en begränsning av det sammanlagda uttaget av energi- och koldioxidskatt. De skall på ett kostnadseffektivt sätt bidra till ökad miljönytta och till samhällsekonomiskt effektiva lösningar på området.

Möjligheterna till skattenedsättning på förnybara bränslen begränsas delvis av EU-direktivet om harmonisering av strukturerna för punktskatter på mineraloljor (det så kallade mineraloljedirektivet), som medger möjligheter till skattebefrielse för bränslen under vissa förutsättningar. Regeringen måste därmed ta hänsyn till detta direktiv vid framtagandet av en strategi för alternativa bränslen.

Den socialdemokratiska skattegruppen betonar i sin slutrapport "Skattepolitik för välfärd och god miljö" etanolens fördelar som bränsle. Ren etanol används idag som bränsle i dieselbussar i flera städer. Etanol kan till en viss gräns blandas i bensin och användas i vanliga personbilar utan att motorerna behöver anpassas.

Det skulle av dessa skäl kunna vara befogat att begränsa uttaget av koldioxidskatt för bränslen som under livscykeln inte bidrar till att öka mängden koldioxid i atmosfären. Det kan dock finnas andra åtgärder som med samma resurser skulle kunna ge större miljönytta. Partistyrelsen anser här att miljönyttan ska sättas i fokus och att olika tänkbara åtgärder ska utvärderas efter vilken miljönytta som uppnås för respektive kostnad.

Partistyrelsen vill också betona att Sverige har varit – och är – pådrivande för att inom ramen för EU skärpa miljökraven på såväl lätta som tunga fordon.

När det gäller kravet på att partiet utformar trafikpolitiska mål och miljömål för dagens och morgondagens trafiksystem konstaterar parti-

styrelsen att regeringen i miljömålspropositionen föreslår att senast år 2010 ska fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för hur ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur kan åstadkommas så att bilanvändningen kan minska och förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras.

När det gäller kravet på en utredning om storskalig satsning på inhemsk metanoltillverkning för kommande bränslecellsdrivna fordon konstaterar partistyrelsen att regeringen har en pågående samverkan med den svenska fordonsindustrin som syftar till att utveckla ny teknik, nya bränslen och bränslesnålare fordon.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motionerna 986, 984, 987:1-2, 985:1, 136:3 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 988:1, 3, 989:1, 3, 990:1, 3, 991:2-3, 992:1-2 och 993 (energiindustrin och elmarknaden)

I motionerna 988:1,3 (Sundsvall arbetarekommun), 989:1,3 (Östersunds arbetarekommun) och 990:1,3 (Malmö arbetarekommun) föreslås att politiska beslut måste garantera ett samhälleligt inflytande över elmarknaden och att energimyndigheten ges en tydligare roll och effektiva sanktionsmöjligheter för sin övervakning av elmarknaden. I motion 991:2-3 (Partidistriktet i Dalarna, Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland, Gävleborg och Värmland) föreslås att partiet ska verka för att den energiintensiva industrin får stabila energipriser på en europeiskt konkurrenskraftig nivå. Motionen föreslår också att åtgärder ska vidtas så att vi snabbt kan komma igång med utbyggnad av ny energiproduktion. I motion 992:1-2 (Nacka arbetarekommun) föreslås att partiet djupgående utreder former för energisparande och att regeringen ska få uppdraget att ta initiativ till åtgärder med målet att marknadskrafternas kapitalistiska inriktning inte ska styra landet. I motion 993 (Nynäshamns arbetarekommun) föreslås att regeringen ska ges i uppdrag att utarbeta sådana ändringar i aktiebolagslagen som stärker ett konsumentengagemang inom områden där bolag har ett monopol på samhällsservice.

Den socialdemokratiska energipolitiken har som mål att verka för en långsiktig, uthållig och miljömässigt god energiförsörjning. Energipolitiken ska därmed skapa förutsättningar som gör att samhällets energibehov kan tillgodoses och att den svenska industrin kan verka konkurrenskraftigt.

Det kan då konstateras att dagens energisystem ännu inte uppfyller de högt ställda krav som målsättningen ger uttryck för. En systematisk och målmedvetenheten omställning av det svenska energisystemet måste

genomföras. En sådan omställning måste ske på ett sådant sätt att den inte äventyrar välfärden, tillgång på arbetstillfällen och den elintensiva svenska basindustrins konkurrensläge. I förlängningen kan energiomställningen i stället skapa nya möjligheter för svensk industri och för svenska företag att utvecklas och att gå i spetsen på en rad framtidsområden inom energiteknik, energisparande system och energisnåla produkter till nytta för samhälle och konsumenter.

För att åstadkomma en sådan utveckling är det väsentligt att energipolitiken tar fasta på några problemområden som är särskilt angelägna att lösa och som motionärerna på olika sätt berör.

För det första är det effektproblemet, det vill säga brist på el, som kan uppstå under stränga vintrar. Effektproblemen är något som systemansvariga i de nordiska länderna idag samverkar kring, bland annat genom att verka för ökad flexibilitet i upphandling och användning av el.

Ett annat problemområde är infrastrukturen i de europeiska elnäten. Idag ligger Sverige bland de främsta i fråga om avreglering av elmarknaden och det är av stor vikt att övriga länder går mot samma utveckling. Målet för den gemensamma europeiska elmarknaden är att handeln med el ska vara fri och att elföretagen ska kunna driva verksamhet i alla EU-länder. Cirka en tredjedel av EUs totala elmarknad beräknas vara öppen för konkurrens år 2003.

Ytterligare ett viktigt område för insatser är information och konsumentupplysning. Det är först när konsumenterna erhåller tillräcklig information som syftet med avregleringen kan infrias fullt ut.

Den tidigare energiuppbyggnaden omfattade bland annat ett omställningsprogram för energisystemen i syfte att på ett kostnadseffektivt sätt minska användningen av el för uppvärmning samt att utnyttja det befintliga elsystemet effektivare och att öka tillförseln av el och värme från förnybara källor. Även utbyggnad av ny energiproduktion är en viktig del av överenskommelsen. Det finns också en unikt stor satsning på forskning och teknisk utveckling samt resurser till information och konsumentupplysning i syfte att öka kunskapen om möjligheterna att hushålla med el.

En viktig utgångspunkt för den nu gällande energipolitiken är att den enskilde konsumenten ska kunna välja elleverantör på ett enkelt och rationellt sätt. Konsumenterna kan då ställa högre krav på ett samhällsägt företag än ett privat aktiebolag när det gäller information och insyn i företagets skötsel. Partistyrelsen anser likväl att detta förhållande inte föranleder några ändringar i aktiebolagslagen och är därför inte beredd till att verka för det såsom en av motionerna föreslår. Däremot ska den konsumentpolitik som socialdemokraterna bedriver, på flera olika sätt, underlätta och stärka konsumentinflytandet och engagemanget på detta område. Partistyrelsen vill också påminna om att det idag finns några intressanta exempel på hur konsumenter själva gått samman och organi-

serat sig för att i gemensam upphandling tillgodose sina behov. Partistyrelsen ser gärna en fortsatt utveckling med sådana initiativ.

Partistyrelsen anser med andra ord att energipolitiken ska leda till goda villkor för den svenska elindustrin men samtidigt också genomstrålas av konsumentintresset. Vidare delar partistyrelsen uppfattningen att energisystemen måste formis och styras genom ett omfattande inflytande från samhällets politiska system. Den energiuppörelse som ingicks år 1997 mellan socialdemokraterna, centerpartiet och vänsterpartiet borgar också för att denna uppfattning har ett långsiktigt och stabilt stöd i riksdagen.

Ansvarig tillsynsmyndighet för elnätverksamheterna i landet är Energimyndigheten (tidigare NUTEK). Det innebär att Energimyndigheten ska se till att elöverföringen bedrivs så effektivt att konkurrensen inom elhandeln främjas. Energimyndigheten är också central myndighet för frågor som gäller energiberedskap och kommunal energiplanering. Energimyndigheten har däremot inte tillsyn över elpriser eftersom det råder fri konkurrens gäller och att det inte krävs tillstånd av Energimyndigheten för att sälja el. Partistyrelsen finner för närvarande inte skäl till att Energimyndighetens uppgifter utökas eller ändras.

Den socialdemokratiska regeringen förbereder två propositioner på energiområdet. Den första avses att läggas fram hösten 2001 och tar upp förslag som syftar till att balansera och skapa konkurrensneutralitet mellan elmonopol och konkurrensutsatta elleverantörer.

Den andra propositionen tar ett bredare grepp över energipolitiken. Bland annat kommer det att lämnas förslag till riktlinjer för så kallade gröna certifikat, det vill säga ett system med certifikatshandel för förnybar elproduktion. En sådan certifikatshandel kombinerat med kvoter förväntas i framtiden ersätta nu gällande stöd till förnybar och småskalig elproduktion.

Den socialdemokratiska regeringen har även tagit initiativ till att utreda åtgärder för att minska elavbrott. Nuvarande lagstiftning innehåller en begränsad möjlighet för konsumenter att få ersättning vid elavbrott.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1. att anse motionerna 988:1,3, 989:1,3, 990:1,3 , 991:2-3 och 992:1-2 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande,
2. att avslå motion 993.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 994, 995 och 996:1-4 (energiåällor mm)

I motion 994 (Ystad arbetare kommun) föreslås att bygglov för vindkraftverk tidsbegränsas till 30-40 år. I motion 995 (Håbo arbetarekommun) föreslås att den socialdemokratiska riksdagsgruppen får i uppdrag att utreda förutsättningarna att ge ekonomiskt bidrag till de som avser att

konvertera till vattenburna element samt installera exempelvis bergvärme, jordvärme eller fjärrvärme. I motionen 996:1-4 (Ludvika arbetarekommun) föreslås att kommunens energirådgivare åläggs att förstärka informationen till medborgarna så att information om förnyelsebara energikällor och energibidrag görs mer tillgängliga, att staten subventionerar lån om det gäller stora investeringar och har en aktiv prisövervakning att det ska finnas resurser till alla som söker dessa bidrag samt att socialdemokraterna fortsätter att satsa på energibidrag som en viktig del i vårt miljötänkande.

Grunden för den energiomställning som nu har inletts i Sverige är det energipolitiska omställningsprogram som antogs i riksdagen under 1997 efter en uppgörelse mellan socialdemokraterna, vänsterpartiet och centerpartiet. Den socialdemokratiska regeringen har i en proposition lämnat förslag till riktlinjer för ett samlat system för att främja förnybara energikällor.

Bland de förnybara energikällor som finns tillhands är vindkraften. Den socialdemokratiska regeringen har tagit initiativ till ett antal pilotprojekt för vindkraftverk som byggs, exempelvis till havs. Projekten ska visa upp den nya teknikens möjligheter, öka kunskaperna om vindkraften och utgöra exempel för en fortsatt utbyggnad av vindkraften.

Partistyrelsens uppfattning är att byggnadslov måste garantera långsiktighet för den som uppför en byggnad, även då det är fråga om en byggnad i form av ett vindkraftverk.

Den satsning på vindkraft socialdemokraterna vill se förverkligad som en del av den energipolitiska omställningen skulle inte gynnas av motionens krav på tidsbegränsning.

I det av riksdagen beslutade omställningsprogrammet – som till stora delar handlar om att just hushålla med energin samt att hitta nya alternativa ekologiska energikällor – finns ekonomiska bidrag av olika slag. Dessa kan användas till stora nationella projekt, men också för att stimulera omställningen bland enskilda hushåll.

När det gäller statligt stöd till miljöanpassad uppvärmning av en och tvåfamiljshus anser partistyrelsen att de åtgärder och stöd som föreslås redan är igångsatta som ett resultat av att energibeslutet ständigt måste utvärderas och följas upp. Därmed kan även sådana ekonomiska bidrag som motionären efterlyser bli aktuella. Partistyrelsen anser dock att denna utvärdering ska göras inom ramen för det omställningsarbete som redan pågår.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1. att anse motionerna 995 och 996:1-4 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande,
2. att avslå motion 994

Partistyrelsens utlåtande över motionen 997:1-2 (minskning av växt-

husgaser i atmosfären)

Motion 997:1-2 (Östersunds arbetarekommun) föreslår att Sveriges riksdag och regering i EU och FN verkar för internationella avtal som halverar utsläppen av växthusgaser till år 2050 och att regering och riksdag startar en informationskampanj riktad till svenska folket om konsekvenserna av växthuseffekten.

Växthuseffekten är förmodligen det allvarligaste miljöproblemet i vår tid. Åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser är därför angeläget. För att effektivt kunna föra en framgångsrik klimatpolitik krävs det att de målsättningar som sätts är realistiska och nära i tid. Partistyrelsen ställer sig bakom regeringens uttalade mål att minska koldioxidsläppen med två procent till år 2010 jämfört med 1990 års utsläppsnivå. Detta ska ställas i relation till EU:s inbördes fördelning där Sverige ges utrymme att öka utsläppen med åtta procent. En halvering av utsläppen av växthusgaser till år 2050 för Sverige är dessutom på längre sikt ett realistiskt och eftersträvansvärt mål. Partistyrelsen delar vidare motionärens åsikt att Sverige fortsatta engagemang i denna fråga internationellt är av stor vikt liksom nödvändigheten av att nå internationella avtal.

Partistyrelsen instämmer i motionärens åsikt att det är viktigt med en informationskampanj för att underlätta det framtida arbetet med en framgångsrik klimatpolitik. För att nå uppsatta mål krävs ett brett engagemang och aktivt deltagande på alla nivåer i samhället.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1. att bifalla motion 997:2,
2. att anse motion 997:1 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 998 (säkerhetsavstånd till högspänningsledning)

Motion 998 (Lunds arbetarekommun) föreslår att säkerhetsavståndet för bebyggelse till högspänningsledningar skärps och ökas med 50% samt att prioritet ges till utredningar som syftar till att flytta befintliga ledningar från bebyggelse.

Riskerna med elektromagnetiska fält är otillräckligt utredda. Även om det i dag inte finns vetenskapligt stöd för negativa hälsoeffekter vid exponeringsnivåer under rekommenderade gränsvärden finns det anledning att ta denna fråga på stort allvar.

Partistyrelsen anser därför att ytterligare forskningsinsatser krävs och att nödvändiga åtgärder vidtas i takt med att eventuella risker identifierats.

Partistyrelsen ger vidare sitt stöd till den försiktighetsprincip som

tillämpas för högspänningsledningar och som i korthet innebär:

- Sträva efter att utforma eller förlägga nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfälten begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och daghem nära befintliga elanläggningar om det finns alternativa placeringar.
- Sträva efter att begränsa fält som avviker starkt från vad som anses normalt i befintliga hem, skolor och arbetsplatser.

Partistyrelsen anser att dessa principer ska beaktas och vara vägledande vid planering och byggande samt vid i handläggningen av överklaganden. Det finns i dagsläget inget skäl att införa generella avståndsbestämmelser.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motion 998.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 999 och 1000 (kärnkraften)

I motion 999 (Täby arbetarekommun, enskild) föreslås att regeringen snarast anmodar riksdagen att ompröva sitt forskningsförbud mot kärnkraft. I motionen 1000 (Lidingö arbetarekommun, enskild) föreslås att den svenska kärnkraften snarast avvecklas.

Partistyrelsens uppfattning är att kärnkraften ska avvecklas och att detta ska ske i den takt som Sverige klarar för att fullt ut täcka bortfallet av elproduktion. En sådan avvecklingsplan ligger klart i linje med vad såväl 1980 års folkomröstning som 1997 års energiöverenskommelse ger vid handen. Partistyrelsen anser att det viktigt att hålla fast vid att avvecklingen av kärnkraften ska ske med förnuft. Reactorer ska tas ur drift vartefter miljövänliga och konkurrenskraftiga alternativ kommer fram och etableras. Så ser en ansvarsfull socialdemokratiskt energipolitik ut.

Därför måste omställningen och avvecklingen med nödvändighet få ta lång tid. Därmed kan vi sprida kostnaderna för omställningen över tiden. Dessutom innebär gott om tid att det finns bra förutsättningar att genomföra hela omställningen utan att äventyra välfärd och sysselsättning. När den sista kärnkraftsreaktorn är för gammal och oundvikligen måste stängas, då ska det finnas annan konkurrenskraftig och miljövänlig elproduktion på plats.

Enligt svensk lag tillåts inga projekteringar som syftar till att etablera någon typ av kärnteknisk verksamhet, det vill säga utarbetande av konstruktionsritningar, kostnadskalkylering, beställande av utrustning och andra förberedande åtgärder får inte vidtas i syfte att inom landet uppföra en kärnkraftsreaktor. Partistyrelsen anser att lagen är en logisk konsekvens av den politik som är fastlagd alltsedan folkomröstningen 1980 och de energipolitiska beslut som följt därefter.

Däremot finns inga förbud mot forskning om kärnteknisk verksamhet. För närvarande utgår dock inga statliga anslag till forskning om kärnkraft, vilket också måste anses som en följdriktig begränsning i och med att omställningen i energisystemen utesluter kärnkraften som energikälla.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1. att anse motion 999 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande,
2. att avslå motion 1000.

Partistyrelsens utlåtande över motion 1001 (angående sophantering)

Motion 1001 (Åstorps arbetarekommun) föreslår att sopor för förbränning beläggs med avfallsskatt för miljöns skull och för att de som odlar energiskog ska ha möjlighet att få avsättning för sin produkt.

Omställningen till ett ekologiskt hållbart omhändertagande av avfall bör fortsätta enligt tidigare riktlinjer, det vill säga mängden avfall för slutlig behandling och avfallets farlighet skall minska samtidigt som avfallet i högre utsträckning måste omhändertas genom återanvändning, materialåtervinning och energiåtervinning. Materialåtervinning ska prioriteras framför energiåtervinning.

I stället för en omställning av avfallshanteringen till flera typer av omhändertaganden finns det tecken på att en alltför ensidig utbyggnad av avfallsförbränning håller på att ske på bekostnad av materialåtervinning och biologisk behandling. Därför finns behov av ytterligare underlag om hur omställningen fortgår för att bedöma om det behöver göras förändringar av de styrmedel som används i dag.

Partistyrelsen är i dagsläget inte beredd att ta ställning i den fråga som motionären lyfter fram utan vill avvakta de utredningar som för närvarande pågår.

Utredningen om vissa avfallsskattefrågor ska bland annat göra en utvärdering och analys av de ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av att införa en skatt på förbränning av avfall. Naturvårdsverket har i uppdrag att utreda ett ekologiskt hållbart omhändertagande av avfall. I uppdraget ingår att redovisa en handlingsplan för att uppnå målen på avfallsområdet, att vid behov föreslå förändring av styrmedel för att stimulera en balanserad användning av avfallsbehandlingsmetoder och att undersöka vilken effekt vidtagna åtgärder på avfallsområdet haft för importen av avfall till Sverige. Utredningen om översyn av producentansvaret ska lämna förslag till hur systemen för uttjänta produkter bör utformas.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1 att avslå motion 1001.

Partistyrelsens utlåtande över motion 1002:1-2 (transportrestriktioner för bekämpningsmedel)

Motion 1002:1-2 (Tomelilla arbetarekommun) föreslår att restriktioner införs för hur bekämpningsmedel får transporteras och att särskilt tillstånd som kräver utbildning för att få transportera bekämpningsmedel införs.

Transporterna av miljöfarligt gods, till vilket farliga kemikalier av typen bekämpningsmedel hör, är omgärdade av en rad säkerhetskrav och krav på särskilt utbildning av förarna. Transporterna av miljöfarligt gods sker delvis på en begränsad del av vägnätet, ofta på vägar av god standard. I varje län finns av säkerhetsskäl rekommenderade vägsträckor för miljöfarliga transporter. Det hindrar inte att farligt gods kan komma ut i miljö när en trafikolycka inträffar eller genom läckage, spill, tekniska problem eller ren felhantering. Varje sådan olycka kan vara allvarlig för miljö och människors hälsa. Därför ses tillämpningen av regelverket för transporter av farligt gods regelbundet över i syfte att förebygga och minimera olycksriskerna. Detta sker under ledning av den ansvariga myndigheten Räddningsverket.

Det ställs särskilda krav på utbildning av förare av farligt gods. I föreskriften som reglerar transporter av farligt gods slås fast att förare av fordon som transporterar farligt gods ska ha en särskild utbildning och genomgått godkänt prov. Partistyrelsen anser att transporter av farligt gods kan hanteras på ett miljö- och hälsosäkert sätt genom de restriktiva bestämmelserna i föreskriften som reglerar transporter av farligt gods följs.

Bekämpningsmedel utgör en mindre del av det miljöfarliga gods som transporteras. Bekämpningsmedel tillhör den grupp av särskilt farliga kemikalier som kan vara långlivade eller bioackumulerande (lagras i djurs och människors kroppar). Partistyrelsen konstaterar att den socialdemokratiska regeringen i kemikaliepropositionen "Kemikaliestrategi för giftfri miljö" föreslår att sådana ämnen ska fasas ut under de närmaste tio åren enligt en tidtabell som varierar beroende på ämnens egenskaper. För bekämpningsmedel görs desutom, till skillnad från flertalet övriga kemiska produkter, en förhandsgranskning av myndigheterna innan produkterna får släppas ut på marknaden.

Inom EU pågår nu ett arbete med att utvärdera alla verksamma ämnen bland bekämpningsmedlen. De ämnen som bedöms som acceptabla för användning ska föras upp på en så kallad positivlista. Partistyrelsen konstaterar att Sverige aktivt kommer att arbeta för att bekämpningsmedel som har sådana egenskaper att de ska fasas ut inte förs upp på positivlistorna inom EU.

Partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

1 att anse motion 1002:1-2 besvarad med hänvisning till partistyrrelsens utlåtande.

Partistyrrelsens utlåtande över motion 1003 (bilskrotningspremien)

Motion 1003 (Emmaboda arbetarekommun) föreslår att bilskrotningens premien höjs till minst 3 500 kronor och att merparten av den summan tillfaller bilägaren.

Det finns en rad miljöproblem förknippade med uttjänta fordon, om de inte tas om hand på ett miljömässigt riktigt sätt. Dessutom tillkommer att många skrotbilar aldrig lämnas in till auktoriserade bilskrotare. En del av dessa bilar hittas i stället övergivna i naturen. Det finns tecken på att antalet övergivna bilar har ökat under senare år. Bilskrotningspremien skall utgöra ett ekonomiskt incitament för att minska miljöpåverkan till följd av att uttjänta bilar inte lämnas till skrotning. Bilskrotningspremiens storlek har varierat över tiden och har på senare år inte utgjort detta incitament.

Från den 1 juli i år infördes nya regler för bilskrotning. Bilskrotningspremien för bilar som omfattas av producentansvar höjdes från 500 kronor till 700 kronor. Skrotningens premien för bilar som inte omfattas av producentansvaret höjdes från 500 kronor till 700 kronor om bilen är högst 7 år gammal när den skrotas, till 1 200 kronor om bilen är mer än 7 men högst 16 år gammal och till 1 700 kronor om bilen är mer än 16 år gammal. Skrotningens premien differentieras för att spegla bilskrotarens kostnader för att ta hand om bilen. Premien ska betalas ut till den som är registrerad som ägare till bilen när den skrotas.

Partistyrrelsen anser att dessa nyligen införda nivåer på bilskrotningens premien är rimliga och utgör en väl avvägd balans mellan kostnader och miljöeffekter. Det finns inga belägg för att en höjning av premien till de nivåer motionären föreslår skulle få de miljömässigt positiva effekter motionären vill nå. Det finns bland annat en risk för att en ökad bilskrotningens premie verkar kostnadsdrivande på kostnaderna för omhändertagande av äldre bilar som inte omfattas av producentansvar.

Partistyrrelsen föreslår kongressen besluta

1 att avslå motion 1003.

Partistyrrelsens utlåtande över motion 1004 (externa köpcentra)

Motion 1004 (enskild, Täby arbetarekommun) föreslår att partiet ska verka för att lagstiftningen ändras så att resultatet blir en minskad etablering av externa köpcenter och därmed minskade luftföroreningar.

Diskussionen kring etablering av externa köpcentra har förts sedan

1970-talet utan att ett generellt förhållningssätt utvecklats. Det grundläggande skälet för detta är att ett ställningstagande kräver en svår avvägning mellan för- och nackdelar samt ett lokalt och regionalt perspektiv.

Externa köpcentra kan innebära nya företag och fler arbetstillfällen för den kommun inom vilken etablering sker samtidigt som konsumentpriserna sänks. Mot dessa möjligheter ställs risken för utarmning av centrumhandel såväl lokalt som regionalt, ökad miljömässig påverkan genom längre persontransporter och försämrad tillgänglighet för vissa icke bilburna grupper såsom äldre.

Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle kräver att samhällsplaneringen har som övergripande mål att människor ska ha tillgång till bostäder, arbetsplatser, service och kultur i sin närhet för att på så sätt minska behovet av dagliga transporter. Detta ansvar vilar i hög grad på kommunen inom ramen för planmonopolet.

Analys av den nuvarande situationen visar att etablering av externa köpcentra innebär längre persontransporter och att antalet mindre butiker har sjunkit. År 1970 var antalet livsmedelsbutiker 13 000 - motsvarande siffra år 1998 var 6 500 enligt konkurrensverket.

Många av de problem som i dag relateras till etablering av externa köpcentra kan avhjälpas genom en mer grundläggande miljökonsekvensanalys som inbegriper sociala och ekonomiska perspektiv samt förbättrad regional samordning.

Partistyrelsen anser därför att den aviserade översynen av plan- och bygglagen i relation till en hållbar utveckling bör inbegripa frågan om externa köpcentra för dagligvaruhandel. Initiativ bör tas för att utveckla tydliga riktlinjer syftande till breda och fördjupade analyser av ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser. Även det regionala perspektivet bör i sammanhanget utvecklas.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motion 1004 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.